

2

2012  
8. årgang

# Fjæreposten

menighetsavis for Fjære



Der det nye *livet* lever

Kan jeg tro på oppstandelsen? I hagen står gule, hvite og lilla krokus og strekker seg mot sola, åpner blomsterkalkene mot det livgivende lyset og varmen. De står som spørsmål: Kan jeg la være? Nytt liv har skutt opp av bakken midt i det tørre livløse, visne omkring. Våren er en gjentagende påminning om oppstandelseskraften. Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier? Det er livet som seirer til slutt!

Vi går mot påske, og for mange er det ensbetydende med store og gode naturopplevelser, enten det nå er sol og ski i fjellet, eller det er bakende varme i solveggen hjemme, eller rusleturer langs sjøen. Det er godt, og vi er heldige som kan oppleve slikt i påsken. Men noen blant oss vil ikke kunne nyte slike gleder, ikke engang å komme utendørs, på grunn av sykdom eller alderdom. Blir det da ikke påske for dem? I andre deler av verden mennesker sjeleglad om de kan overleve fra den ene dagen til den andre. (Les artikkelen om Stein Reinhold Jensens liv i Afrika som bistands- og nødhjelpsarbeider for KN og FN m.fl. og om konfirmantmantenen «På flukt».)

Kan en da feire oppstandelsen, glede seg over påsken? Vi vet det er mange som rett og slett ikke kan la være! Mange mennesker har det så hardt og tøft i livet her i verden, enda til i Norge, at drømmen om himmelen er så sterk og så reell, at de kan ikke la være å tro på oppstandelsen, klamre seg til den og feire den. Det er håpet de har! Det eneste som holder dem oppe, slik afrikanske slavers gospelsanger vitner om. Vi kan lulle oss inn i forestillingen om at slavenødet er avskaffet. Dessverre, slavedriverne har bare endret navn, utseende og karakter. Slavens hudfargen er like gjerne hvit som mørk. Undertrykkerens like så. Her på berget har svært mange av oss det så godt, så trygt, så enkelt og greit på alle måter, at tanken på at noe kan bli bedre enn dette, er fjern og overflødig. Har vi bygd oss vårt eget paradys? På solsiden i vesten, og på andre solsider, er det ikke nødvendig å erklære Gud død, slik Nietzsche var så travelt opptatt med å gjøre. Det holder lenge å bare overse ham, for vi klarer oss så kjempelyst selv, tenker mange. Det føles nesten blasfemisk å skrive slik, og andre vil sikkert føle seg provosert. Like fullt mener jeg vi må våge å se oss i speilet og spørre: Trenger jeg budskapet om oppstandelse fra døden, om at Jesus har lidd og dødd på korset for å kunne si til meg: «Du er tilgitt alt. Jeg har tatt straffen. Du kan komme til meg slik du er. Og når døden innhenter deg, er det ikke slutten for deg, men begynnelsen!» Det skal ikke drive oss inn i eskapisme, så vi mister bakkekontakten. Vi er kallet til å leve her og nå, sterkt og tilstedeværende, for hverandre og med hverandre. Trå rett og trå fell, våge å leve, ta hver dag i eie, som den gaven og oppgaven den er, med utfordringer og muligheter. Være mennesker, være tilgitte syndere, med den oppstandne Kristus ved vår side.

En tidligere kollega sa engang: «For meg ser det ut som om Jesus trivdes best blant dem som hadde rota det til for seg i livet.» Sånn ser det ut for meg også. Kunne de vært meg og deg? Men ikke bare at de hadde rota det til for seg, de erkjente det, og skjulte det ikke for Ham. Der var Jesus hjemme. Jeg husker en replikk fra en gammel svart hvit film om Barabas, han som Pilatus satte fri, i stedet for Jesus. Han kravler seg fram mot retterstedet der Jesus henger på korset, og utbryter: «Han døde for meg, så må jeg leve for ham!»

Ole Harald Jansen (les intervjuet) minnet meg om en tanke jeg også har dvelt ved. «Det var ikke tilfeldig at Jesus ble korsfestet mellom to lovbytere». Og jeg vil tilføye, to utgaver lovbytere. Den ene spotter ham og vil ikke ha noe med ham å gjøre. Den andre vender seg til Jesus med bønner om å bli sett og husket. Jesus svarer med å åpne døren for ham inn til paradiset. Det forteller meg alt om hva «det er fullbrakt» – Jesu rop fra korset – betyr. En mann som henger spikret på hender og føtter til et kors, er ferdig. Helt på tampen av et miserabelt liv, rett for alt er over for ham, får han paradiset i gave ved å be Livets Herre og Dødens Beseirer om å huske på ham! Kan jeg tro på oppstandelsen? Kan jeg la være? Velsignet påske til alle Fjærepostens lesere. Kristus er oppstått, ja han er sannelig oppstått fra de døde!

Peer Rødal Haugen, redaktør



**NESTE NUMMER** kommer ut 12. juni  
frist for materiell 31. mai

## Døpte i Fjære menighet



Aron Emile Liabø Bringsverd  
Døpt i Fjære kirke 12. februar



Bastian Nielsen Hakedal  
Døpt i Fjære kirke 12. februar



William Dokken  
Døpt i Fjære kirke 12. februar



Hermine Sundsvold-Lindstøl  
Døpt i Fjære kirke 19. februar



emma sofie grevstad seland  
Døpt i Fevik kirke 19. februar



snorre kinck wold  
Døpt i Fevik kirke 19. februar

det skjer snart

### PÅSKEN I ORD OG TONER • Fjære kirke, 2. påskedag kl. 19.00

Sanger og tekster fra påskeuka ved Oddvar Tveito, Randi Helen Bakke, Eli Anne Haugen, Vidar Øvland, Leiv Erik Larsen, Ingeborg Larsen og Åshild Wilhelmsen m.fl.  
Musikalsk ansvarlig Kirsti P. Haugen



### MUSIKALEN «THE WITNESS» med Pro Kor og Hesnes Brother • Landvik kirke 14. april kl. 18.00 • Fevik kirke 15. april kl. 19.00

Søndag 15. april blir musicalen «Vitnet» framført i Fevik kirke. Dette er en norsk versjon av Jimmy Owens flotte musikal «The Witness» fra 70-tallet, hvor den kjente gospelrockeren Barry McGuire hadde sang- og fortellerrollen. I denne versjonen er det Tom Martin Berntsen som er fortelleren Peter, og Vidar Øvland har sangerrollen. Vi møter ellers Maria i noen nydelige sanger framført av Ellen Halvorsen Lervold og Oddvar Tveito og Peer R. Haugen som Tordensønnene Johannes og Jakob. Solistroller ellers har Pål Anders Topland, Kamilla Aamodt og Gabriella Csepregi. Siden det vellykkede prosjektet «Paulus Sjøfareren» har Pro Kor hatt denne musikalen på planen en stund. Det blir to framføringer, i Landvik kirke lørdagskvelden, og i Fevik kirke søndags kveld. Gå ikke glipp av dette kraftfulle vitnesbyrdet om møtet med Jesus, fortalt av disippelen Peter.

## Country Gospel-Timen personlig

På det gamle gutteværelset sitt hjemme i Trolldalsveien på Fevik har Per Govertsen et lite studio hvor han produserer Country Gospel-Timen, et program som går ukentlige på 17 forskjellige nærradioer, fra Nord-Trøndelag og kysten rundt, til Østfold, og helt inn mot svenskegrensa. Kjærligheten til country, southern gospel og bluegrass er klart noe av drivkraften, men hans egentlige sikte er å formidle evangeliet gjennom

Peer Rødal Haugen  
tekst & foto

### ord og toner.

Programmet Country Gospel-Timen ble skapt av Arild Pedersen i Raido Lyset Sør, som holdt det gående til 2002. Per jobba der fra 1996 til Radio Lyset Sør ble lagt ned i 2002. Så ble det et opphold fram til 2008. I denne perioden lagde Per diverse programmer både for Radio Grimstad og IMI Radio Grimstad. Da Radio Godt Nytt i Filadelfia Harebakken ble etablert i 2008, fikk Per spørsmål om å være med der. I 2010 flyttet han hele produksjonen hjem til Fevik, og driver det i dag på eget initiativ. Programmene blir i hovedsak distribuert ved at Per sender en mp3-fil i studiokvalitet til Filadelfia i Drammen, som så legger den ut som en nedlastbar fil på sin nettside. hvor de forskjellige nærradioene henter programfilen.

Ingen tjener noe og ingen betaler for programmet. Med sitt enkle men effektive utstyr, og minimale produksjonsutgifter koster dette han ikke mer enn et par tusen kroner i året i direkte produksjonsutgifter.

Per har som mål å prøve å lage programmene så like som mulig andre progammer i samme sjanger, men med en klar forkynnende profil.

– Og så tenker jeg at det skal være en rød tråd gjennom hele programmet. Jeg er veldig bevisst på å gå gjennom alle tekstene i sangene jeg spiller; at de har et klart kristent innhold, understreker Per.

Så langt har han programmet planlagt på forhånd, men noe mer manus en det har han ikke.

– Selve pratinga tar jeg på direkten. Ofte har jeg gjester i studio, som jeg snakker med om kristen tro, forteller han. Det er ikke store plassen han har i det enkle hjemmestudioet. Likevel har det vært opp til seks gjester i samme program.

– Det var da jeg lagde to julesspesial med Tony og Lise Guldbrandsen og døtrene Emeline og Sunniva fra Arendal Misjonskirke, og Elisabeth Fjalseth og dattera Pernille. Riktignok var ikke alle i studio samtidig, vi måtte dele litt opp, forteller han.

– Det var moro, minnes han. – Flere gjester som har vært her?

– Aslak Gjennestad har vært to-tre ganger, og Svein Magne



Per Govertsen produserer den ukentlige Country Gospel-Timen fra det gamle gutterommet sitt.

Pedersen og Tom Roger Edvardsten har jeg jeg hatt på besøk.

Vi beveger oss opp på «gutterommet», til studioet, hvor innspillingsutstyret er installert.

– Det er gjesterom også, får jeg vite da vi passerer foreldrenes kjøkken på vei opp fra Pers leilighet i kjelleren.

– Du må ha ganske stort tilfang av musikk. Kjøper du mye?

– Nei, det aller meste har jeg fått fra artistene selv.

– Og hvor mange låter har du på lager?

– På harddisken på datamaskinen har jeg liggende 1400-1500 sanger i riktig format, men ikke alle kan brukes i programmet. I tillegg har jeg en ekstern disk som jeg snart kan ta i bruk, hvor jeg har ca 10.000 sanger. Jeg har planer om å lage noen jukeboks-program. Med ca 18 sanger i hvert program skal jeg kunne holde på en stund uten å sende en eneste sang omigjen, smiler han.

Selv om datamaskinen er fra nittitallet, er den oppgradert med mer lagringsplass og et studiokvalitet lydkort, som gir ham cd-kvalitet på opptakene.

– Lydkvaliteten er topp, understreker han, og gir meg en lydprøve. Og joda, det er rein og fin lyd, også på mikrofonopptakene.

Hvor mange som hører programmet, aner han ikke, men det er mange. Flere av radioene som sender programmet hans har også web-radio, og dermed er han i praksis worldwide.

– Hva er det som driver deg til å holde på med dette?

– Jeg synes det er gøy, jeg liker denne musikkstilen, men først og fremst er det for å vit-

ne om Jesus. Selv om jeg har et klart kristent siktemål, og velger tekstene helt bevisst, tenker han også på lytterne som kun er ute etter musikkshjælp. Derfor er han bevisst på også å velge kristne sanger fra allment kjente artister som Elvis, Dolly Parton, Johnny Cash og liknende.

De som vil studere programmet hans nøyere, kan kikke innom www.hallokragero.no, www.nbradio.no eller www.radioforum.no.

Hallo Kragerø sender programmet hver fredag kl. 19.30

## fast giveretjeneste

**Bli fast giver til Fjære menighet**  
Det er enkelt og praktisk for deg som giver, og det gir menighetens arbeid blant barn og ungdom nødvendige, faste inntekter.

**Du bestemmer**  
Selvsagt velger du selv hvor ofte og hvor mye du vil gi. For deg som bruker nettbank kan du selv legge inn fast trekk der. Bruker du ikke nettbank kan du henvende deg til banken, og de vil hjelpe deg med å lage til et fast trekk. Du kan også betale med giro. Ønsker du å få tilsendt ferdig utfylte

giroer, henvender du deg til menighetskontoret, tlf 37 09 01 13.

**Skattefri gave**  
Alle gaver over kr. 500,- i løpet av et år kan trekkes fra på skatten. Det kan trekkes fra opptil kr. 12000,-

Ved å oppgi personnummer vil vi sørge for at det sendes inn beretning til Skattekontoret om dette.

**Kontonummer: 8403119581**  
**Merkes:**  
**Fast givertjeneste, Fjære**

**sport 1 GRIMSTAD**

Storgaten 31 Tel. 370 41400  
ÅPENT: Man-Ons 09-17 Tor-Fre 09-19 Lørdag 10-16

# Barn trenger håp

Jeg leser en bok skrevet av Sturla Sandberg, med tittelen «Barn trenger håp». På første side leser jeg dette:

«for vi skal alltid se nye sider av Gud. Etter hvert som vi vokser og livet gir oss våre sår og våre gleder, etter hvert som tiden går, etter hvert som historien går. Gud går foran oss med ansiktet vendt mot oss. Han smiler, innbiller jeg meg, over mine grublerier og min krollete ferd gjennom livet. Det høres kanskje utrygt ut. Men det er dette som er håp. Dette som er det spennende livet».

Denne boka tar for seg noen av de dimensjonene ved livet der håpet kan finne vekstvilkår hos barn. Den skal gi hjelp til refleksjoner rundt valg som gjøres daglig på barns primærarenaer, bl.a. hjem, skole og barnehage. Den har fokus på sentrale behov hos barn, her med temaet håp.

Noe av det jeg bet meg merke i, er et kapittel om «barndommen som forsvant». Her setter Sandberg fokus på at det på mange måter er skjedd en radikal endring i barns oppvekstvilkår. For de fleste barn er barndommen deres urbanisert. Det er skjedd en enorm endring fra bare noen tiår tilbake og fram til i dag. Barndommen har blitt institusjonalisert og organisert gjennom barnehage, skole, sfo og fritidsaktiviteter. Vi har dermed påført våre barn et gjennomorganisert og administrert liv. Dette er noe som gjør barna deltagende i den «tidsklemma» vi ofte opplever gjennom en hektisk hverdag. Sandberg tar opp spørsmål om barndommen er i ferd med å gå tapt. Er skillet mellom barn og voksne her i ferd med å forsvinne?

Erfaringshorisonten hos barn er også blitt langt større i dag enn den var tidligere, og mye av forklaringen på dette er påvirkningen fra TV og internett. Massemedia har en så stor plass i barns hverdag, noe som gjør at selv små barn kan bli fortrolige med å se vold, kriser og mye annet som de kanskje burde blitt skjermet for. Hvem er det som følger opp alle de inntrykkene disse små barna får. De har ikke et utviklet filter for å bearbeide disse opplevelsene, som treffer dem i full fart og gjerne uten forvarsel, gjennom media. Bilder med naturkatastrofer, sult, terror, krig, drap og mye mer, er opplevelser ungerne våre kan få med seg nå, som unger før var mye mer skjermet for. Det enkle livet forsvinner i inntrykk og opplevelser som utspiller seg i mediene. Det er vanskeligere enn tidligere å gi en oppdragelse preget av trygghet som er forankret i vår kristne humanistiske arv. Men hvordan skal en formidle

håp til barn, hvordan skal en gi dem mot og tro på livet? Teknologien har gitt oss en helt ny verdensbevissthet som gjør at det ikke lengre er mulig å gi en oppdragelse utenom den. Hvordan kan barn klare å bære all denne informasjonen om verden og dens nød uten å miste selve livsmotet? Det er nettopp oppi alt dette at håpet og motet må finne sin plass. Så kommer spørsmålet: Hvordan gjør vi det?

Det må være noe som viser barna våre at det nytter å stå opp mot den galskapen som finnes i verden. Det er hos oss det må starte. Håpet må vise seg gjennom de voksne, til å leve et liv i tro og tillit på hjemmebane. Det er først og fremst her at håp skal skapes og næres. Den Norske Kirke sin offentlige utredning handler nettopp om dette. Når barn trenger håp, er det ikke for å gi næring til det lukkede livet, men til det åpne livet, båret av tro og tillit.

Definisjonen av håp er en forventning, eller en forhåpning. Det er å ha et håp om at noe skal ordne seg. Håpet vi som kristne har gjennom troen på Jesus Kristus handler kan handle om dette. Jeg sitter med en forventning om at, uansett hva som skjer, så kan jeg komme til ham som er min frelser og redningsmann. Det er dette jeg håper barna mine kan ha som sin festning i en verden fylt av elendighet. Og i den sammenhengen passer Svein Ellingsen dåpspsalme «Fylt av glede over livets under». Tenk om dette kan ha en plass i våre barns bevissthet. Det å være fylt av «glede over livets under» «til et åpent liv i tro og tillit.»

*Fylt av glede over livets under, med et nyfødt barn i våre hender, kommer vi til deg som gav oss livet.*

*Fylt av beven foran ukjent fremtid legger vi vårt barn i dine hender. Det som skjer i dåpen, gir oss trygghet.*

*Fylt av undring er vi i din nærhet! Du som bærer verdensrommets dybder, venter på de små og tar imot oss.*

*Ved ditt verk, ved Kjærlighetens vilje er vi født på ny til liv i Kristus, til et åpent liv i tro og tillit.*

*Og ved tidens grense lever fortsatt dine loftes-ord ved dopefonten, dåpens lys forblir når livet slukner.*

*Større rikdom enn hva ord kan romme, har du gitt oss gjennom dåpens gave. Herre, la vår tro bli fylt av glede!*

Svein Ellingsen

**Ragnhild R. Gellein**  
menighetspedagog



**Topland Begravelsesbyrå**  
Arne Topland, tel. 37 04 06 76

Vi ønsker  
**Fjære menighet**  
lykke til i arbeidet

[www.toplandbegravelsesbyraa.no](http://www.toplandbegravelsesbyraa.no)



# Små barnseffet

**Ragnhild R. Gellein**  
tekst & foto

«Vi er et uformelt og gratis møtested for barn i alderen 0-5 år i følge med en voksen. Vi leker, synger, prater og spiser niste sammen», det står det på plakaten der vårens datoer for når småbarnstreffet samles, er satt opp. Treffet foregår på Vik bedehus ca annenhver fredag. Her er det fire smilende, engasjerte og aktive mødre som samles for å lage i stand et treff for foreldre med småbarn, som er hjemme på fredagsformiddag.

Opplegget er enkelt og

kjekt for både liten og stor. Det er litt lek fra starten, samling med sang og dans, nistespising, og så litt lek igjen, før vi avslutter og går hjem til hvert vårt. Det er flott å ha et slikt møtested for både barn og foreldre. Her kan en se hvem som ellers er hjemme på dagtid, og bli kjent. Barna kan få litt impulser gjennom lek med andre barn, og bli kjent i bedehuset.

Neste dato for småbarnstreffet denne våren er foreløpig 30. mars.

Hjertelig velkommen til småbarnstreff her på Vik, hilser initiativtagerne til både store og små!



KILDE TIL TANKE OG TRO FRA GABRIEL SCOTTS FORFATTERSKAP

**SCOTT OM SITT MÅL**

Mitt mål er ikke å holde dom / men flytte grensen og bryte tvangen / og løfte hvelvet for lysets flom / og sprede skodden om fuglesangen / så vidt og langt min klinge når! / Og derfor flyver mitt sverd av skjeden / for fuglesangen og blomstergleden / og alt som bor i den karske vår!

(Fra Arringer, 1945)

**SCOTT OM VERDENS HARDHET**

Her var ingen nåde for Anne og Alet, ingen barmhjertighet, ingen redning. Det gamle ord hadde narret ham, det var med det som med bønnen og tårer, det kunde være godt i sig selv, men det hadde ingen sed for loven. Medlidenhet, brodersinn, offervilje - det kunde ikke boie det ubønnhørlige, kunde ikke vende skyggen til lys. Det var hardheten som hersket i verden, hardheten, hjerteløsheten, frosten -

Den store og sterke Jan, han blev som så ribbet og rådløs i ånden, så fattig og fremmed på jorden med ett. Han så sig en eneste gang omkring som han vilde ta den i øiesyn den jord som hadde bedratt ham slik, innen han opgav troen på den - så satte han hatten på hodet og rykket i soskenbarnet.

- Kom, sa han bittert og brutt - me he' inkje meir å bie ette!

(Jernbyrden,

1945-utgaven s. 151-152)

**SCOTT OM HVILEDAGEN**

Mens vi snakker om erfaring forresten - jeg har ialtfald gjort én erfaring, som jeg har holdt mig etterrettlig i noksaa mange aar naa: En skal ikke arbeide om søndagen. Her er ingen vel-signels ved det, tro Dere bare mig, verden er engang indrettet slik, at den dagen er hviledag. Vi skal tænke paa den dagen. Vi tar ikke akkurat gaa i kirke, jeg mener ikke det, vi kan holde os fra verden, jeg mener vi skal si til os selv, at naa har vi fiktet hele uka og strævet og balet for skrottens skyld, for det her uvisselige kjøttet - naa vil vi tænke et grand paa aanden og ikke bare paa fisk og mat og hva som vedkommer legemets trivsel.

(«Skipper Terkelsens levnedsløp» 2000-utg. s. 201)

**J.J. Ugland Companies**  
støtter lokalt ungdomsarbeid  
[www.jjuc.no](http://www.jjuc.no)

**VI KAN BIL!**  
• SERVICE/REP - ALLE MERKER  
• EU-KONTROLL  
• BILGLASS, REP/BYTT  
• LAKK/KAROSSERI  
• SKADETAKSERING  
• FALCK BILREDNING (24 T)  
• ORG. OPEL-SAAB VERKSTED

**JP & Thygesen AS**  
LILLESANDSYN, 26 4877 91RMSTAD  
TEL 37 26 29 92 [www.jpthygesen.no](http://www.jpthygesen.no)

**HÅRIK ÅETHRUP**  
 **JENS PETER FOSBERG**



Ole Martin Hodnebrog driver Hageland både på Moy og på Frivoll, og har det travelt med å holde tritt med våren.

# Gartnerens vår er påske på forskudd



**Peer Rodal Haugen**  
tekst & foto

Det er travle dager i Syvertsens gartneri om dagen. Ekstra folke er satt i arbeid for å ta unna alt som må gjøres for å holde farten og være i rute for årstiden. Store mengder stiklinger ankommer daglig, og de skal plantes om, fra å stå tett som små, til å stå mer romslig og plasskrevende etter hvert som de vokser til.

– Hvordan oppleves våren i gartneriet, Ole Martin Hodnebrog?  
– Stressende. Fra et litt latere liv om vinteren, skal plutselig alt skje når våren kommer. Jeg lurer stadig på om det går an å disponere tiden annerledes om vinteren, om mer kan forberedes da, men det er ikke så lette å framskynde ting heller. Alt har sin tid, det må gå sin gang, og vintertiden også har sin plass. Kundene vil dessuten ikke handle vår og sommerblomster i januar, så det er nok slik det er, smiler han.

En unggutt kommer for å spørre sjefen om noe, og han snakker engelsk med aksent som antyder at han kommer fra et annet østbeuropeisk land.

– Vi samarbeider med en jordbruksskole i Ukraina. Elever kommer hit og har fire måneders praksis om våren.

Det er en god ordening for begge parter. De har vært her flere år nå, og en veldig god hjelp for oss i denne travle perioden, mens de får verdifull praksis.

– Hva er den typiske vårblomsten her hos deg?  
– Det må vel være stemorsblomsten. Den tåler litt frost, og kan godt plantes ut nå, enten i urner eller i bed. Bare den får vann, så den ikke tørker ut om det skulle bli litt frost eller kulde. Den tåler ned mot minus 10 grader.

Bortover benkene i drivhuset står mengder av stemorsblomster i mange og vakre fargekombinasjoner, og de som enda ikke har kommet med blomst.

– Stemorsblomsten er 2-årig, og ikke 1-årig som de fleste andre sommerblomstene. Ellers er det jo løkplanter da, påskeliljer for eksempel. Setter en løkene selv, skal de i jorda på høsten. Vi produserer plantene selv slik at de nå har blad og blomst, klare for salg og utplanting.

– Og hvis man er ute etter flerårige planter, hva skal man velge da?

– Da er det stauder vi snakker om, utendørs altså. De kommer jo igjen år etter år. De visner helt ned til rota om høsten. Det visner er det tiden nå for å fjerne og rydde vekk. Så kommer den nye veksten

bedre fram, og man fjerner samtidig noe av ugressproblematikken for seinere.

– Ja, hva er det folk bør gjøre i hagene sine på denne tiden?

– Fjerne alt gammelt og visent, legge på ugrassduk og bark. Starter en også å sprøyte mot ugress tidlig, blir jobben mye lettere seinere. Bringebærbuskene skal beskjæres; kutte vekk de greinene som bar i fjor, for de bærer bare annethvert år. Blir det kaldt er det lurt å dusje over uteplantene, i tillegg til vanning, så de ikke tørker ut.

– Gjør det stadig inntrykk på en gartner å se at det spirer og gror, eller blir du litt blind når du har vekster rundt deg hele tiden?

– Vi har jo ikke denne blomsterflore rundt oss alltid, det er vinter her også, men jeg jobber jo med skaperverket hele tiden, og lar meg fascinere. Her i gartneriet har jeg «min påske» i mars. Da er vår «feiring», det er da det skjer her. Om våren gjør det nok likevel sterkest inntrykk på meg det som skjer i hagen etter en lang vinter.

Når det tyter opp av bakken, etter å ha ligget under snø og is, og gjennomlevd både Dagmar og annet styggevær, så gjør det inntrykk hver gang. Da ser en virkelig hvordan livet trosser alt.



## Menighetsfellesskap i all slags vær

Dersom du en snøfylt kveld i fjellheimen skulle bli blendet av en masse hodelykter og høre ivrige stemmer i mørket, som diskuterer GPS posisjoner, kan det være at du er havnet midt oppi en gren av arbeidet i Fjære menighet.

Fjære Menighets turgruppe er nærmest ustoppelige i sin kreativitet, og hadde også i år lagt en fjelltur til Setesdalsheiene midt i februar. Det påstås at turene legges på dette tidspunktet for å unngå rusket av fjellfolk, som kommer i mars. Noen av deltakerne var i år igjen inne på at tidspunktet også kan ha sammenheng med at det på denne tid av året er usedvanlig mye variert vær å velge i, alt fra strålende solskinn og varme, til skikkelig storm, sludd og snø.

Turdeltakerne, i alt 16 mannfolk fra Fjære Menighet, så ikke

jerv denne gangen slik vi gjorde for to år siden (!), heller ikke store flokker med reinsdyr. Vi fikk imidlertid med oss noen veldig flotte turdager og verdifulle samlinger med alvor og moro. Helge prest bidro med sine keltiske tekster, et fast innslag som alle ser ut til å sette stor pris på. Nytt av året var teatersport og fjellquiz.

Turgruppa gir seg ikke. Neste tur er barmarkstur på Hardangervidda 14.-16. september – da med mulighet for deltakelse for både menn og kvinner.

Vi som får lov å være med, takker for at noen tar initiativ, slik Leif Hodnebrog og hans medhjelpere gjør, initiativ som synliggjør en aktiv og inkluderende menighet.

Jan Inge Tungesvik

## hilsen presten



## Påske er mer...

Påske er mer enn gule kyllinger og påskebrune fjellturister! Dette «mer» har med kristentroens kjerne å gjøre. Vi feirer påske for å markere Jesu lidelse og død for oss og ikke minst for å glede oss over at han stod opp etter tre dager. Påsketro er oppstandelsestro. Jesus lever i dag, og vi skal få knytte våre svake og sårbare liv til hans død og oppstandelse. Nå er faktisk ikke døden lenger det siste! Som påsken bryter fram med vårens livgivende krefter, innevarer Jesu oppstandelse at både skaperverket og vi mennesker går lysere tider i møte.

Påska er den høytiden da livet vant! Alt som ellers kan sies om den kristne tro, forutsetter at Jesus virkelig stod opp igjen den tredje dagen. Ja, så sentralt står dette at hver søndag faktisk regnes som en oppstandelsesfest. Hva død er, vet de fleste av oss bare så altfor godt. Vi er nok ikke like gode på dette med oppstandelse.

Midt i en tid hvor døden griner mot oss gjennom krigsreportasjene i hver eneste dagsrevy, trenger vi påskens budskap som aldri før. Heldigvis er påska mer enn ferie med båtpuss eller skiturer på hvite vidder. Det går mot vår! Jesus lever!

Svein prest

det skjer fast

Faste mote-steder og tider for ulike grupper i Fjære menighet

Sørg for at din gruppe også kommer inn her!

Fersk info på [www.fjæreposten.no](http://www.fjæreposten.no)

**BARN OG UNGE**  
**BABYSANG**  
FMU-huset på mandager (påmelding)

**SMÅBARNSSANG**  
1-6 ÅR  
FMU-huset på mandager kl. 10.00

**SMÅBARNSTREFF**  
Vik bedhus fredag 11/11, 25/11, 9/12, 20/1, 3/2, 17/2, 2/3, 16/3 og 30/3 kl. 10.00-12.30

**SMÅBARNSTREFF**  
Fevik kirke hver onsdag kl. 10.00-12.00

**FEVIK KIRKE SØNDAGSSKOLE**  
**BS-AGENTENTE**  
Disse annenhver søndag kl. 11.00

**VIK SØNDAGSSKOLE**  
Vik bedehus hver søndag kl. 11.00

**TORS DAGSKLUBBEN**  
Vik bedehus 10/11, 24/11 og 8/12, kl. 18.00-19.30

**HESNES JENTEFØRENING**  
Hesnes bedehus annenhver tirsdag kl. 17.30-19.00

**BARNELAGET LIA**  
Lia bedehus annenhver onsdag i partallsuker kl. 17.30

**ELLE MELLE FEVIK**  
Hver tirsdag i Fevik kirke Mini kl. 17.15 Tween kl. 18.00

**ELLE MELLE FRIVOLL**  
Bygdheim bedehus annenhver onsdag kl. 17.30

**FAMILIEKLUBB**  
FMU-huset 2. torsdag i måneden kl. 17.00

**ALFSAM**  
FMU-huset annenhver torsdag kl. 18.00-20.00

**UNGDOMSGRUPPA LIA**  
Lia bedehus, annenhver onsdag i oddetallsuker kl.19.00

**UNGDOMSGRUPPA FEVIK**  
Fevik kirke fredag kl. 20.00

**FMU, FJÆRE MENIGHETS UNGDOM**  
FMU-huset mandager kl. 18.00

**FJÆRE SPEIDERGRUPPE**  
har samling i Fjæreparken annenhver tirsdag fra kl. 17.30-19.00

**VOKSNE MORGENSANG I FJÆRE KIRKE**  
Hver torsdag kl. 09.00

**PROKOR** over annenhver onsdag i Fevik arbeidskirke kl. 20.00-22.00

**FJÆRE KAMMERKOR**  
har øvinger i Fjære kapell tirsdager kl. 19.30

**ELDRETTREFF**  
på Vik bedehus kl 16.00 hver fjerde tirsdag i måneden.

# PREKENTEKSTEN palmesøndag 1. april

6 Mens Jesus var i Betania, hjemme hos Simon den spedalske, 7 kom det en kvinne bort til ham med en alabastkrukke med kostbar salve. Den helte hun ut over hodet hans mens han lå til bords. 8 Disiplene så det og ble forarget. «Hva skal denne sløsingen være godt for?» sa de. 9 «Salven kunne vært solgt for en stor sum og pengene gitt til hjelp for de fattige.» 10 Men Jesus merket det og sa til dem: «Hvorfor plager dere henne? Hun har gjort en god gerning mot meg. 11 De fattige har dere alltid hos dere, men meg har dere ikke alltid. 12 Da hun helte denne salven ut over kroppen min, salvet hun meg til min gravferd. 13 Sannelig, jeg sier dere: Overalt i verden hvor dette evangeliet blir forkynt, skal også det hun gjorde, fortelles til minne om henne.»

Matt 26,6-13



## Oppstandelsestanker fra kirkegården

Ole Harald Jansen er en lystig fyr. Selv om han arbeider i Hommedal sogn og gjør en god jobb der kirketjener, og stortrives der, er han så god fjæsing som noen, og lar seg villig intervju av Fjæreposten.

**Peer Rødal Haugen**  
tekst & foto

– Hvordan er det for en lystig kar som deg å arbeide så nært og så mye med død og begravelse, sorg og savn?

– Du, det har jeg tenkt litt på... Nummer én, det er takknemlighet. Takknemlighet for å kunne få lov å møte folk og være til hjelp, la de få snakke om sorgen og savnet. Og så er det godt å se hvor mye tro som finnes blant folk. «Jeg har jo min barnetro...», sier mange. Da kjenner jeg takknemlig for at jeg får bo i et land der det er slik at folk kan få tak i budskapet om tilgivelse og nåde, at det finnes steder og miljøer hvor de kan høre det forkynt. Så hender det jo at det er unge mennesker som dør. Da kommer også unge mennesker til graven med sin sorg og sin medfølelse. Og du så mange flotte ungdommer vi har!

Med sitt skjelende blikk har Ole Harald den fordel at han kan stråle til alle kanter, som nå!

– Jeg tror knapt det finnes en arbeidsplass hvor en får så mye tilbake selv, og attpåtil være del av et personale som heier hverandre fram! smiler

han.

– Det er straks påske, Ole Harald. Hva tenker du om påske her mellom gravene? Om oppstandelsen? Hvor er den oppstandne Jesus Kristus?

– Han er midt i blant oss. Og slik bruker jeg ham. Han kjenner Ole Harald og vet hvilke dager som er gode og hvilke som er mindre gode. Han ser meg, og jeg kan snakke med ham om hverdagslige ting. Det var ikke tilfeldig at Jesus ble korsfestet midt mellom to forbrytere. Det er oss det. Vi trenger ikke gjøre oss til for ham. Han vet hvem vi er og hvordan. Slik kan vi møte ham. Så håper jeg for min egen del at noe av den oppstandne Jesus sitt sinnelag, hans varme og omsorg, kan nå andre gjennom meg.

– Hvordan ser du for deg selve oppstandelsen, når de døde en gang skal vekkes opp?

– Jeg er ikke noen grubler, så det tenker jeg ikke så mye på. Bibelen forteller en del om det, men ikke utførlig. Det holder for meg. «Folk er så opptatt med å få himlen inn i hodet, i stedet for å være opptatt av å få hodet inn i himlen» var det en gammel prest som sa. Det har jeg tenkt på mang en gang. Jesus kommer tilbake og store ting skal skje. Jeg får det ikke inn i hodet. Når jeg ser meg rundt, på alt han skapt, ser våren komme og livet våkner opp fra noe som ser helt dødt ut, som et lik – ikke noe ser så dødt ut som et dødt menneske.

Ole Harald legger handa på den nye utgaven av Bibelen som ligger på pulten hans:

– Men det sikreste er å gå hit, til Bibelen! avslutter han.

ke – da har jeg ikke problem med å tro at han igjen kan gjenskape mennesker til et nytt liv og en nyskapt jord. Han har gjort det før og kan gjøre det igjen. Akkurat hvordan og sånn, det opptar meg ikke så mye. Oppstandelsen fra de døde er noe så overveldende at jeg ikke helt klarer å ta det inn over meg. Om jeg prøver å forestille meg det, blir det helt sikkert feil like vel.

– Hva tenker du om når det blir vår igjen?

– Våren er trosstyrkende. Nytt liv sveller ut, og du merker det på menneskene også, hvordan det blir mer liv i gamle kropp. Det skjer noe med oss også om våren. Og himlen begynner jo her. Evigheten begynner her. Det er her vi gjør valg for evigheten.

– Prester og andre predikanter bruker ofte ord som «har møtt Jesus», «har sett Jesus». Hvordan forstår du slik ordbruk?

– Det er ord som gir mening når du går til Bibelen og leser der. Der møter du ham. Og mennesker som har møtt Jesus gjennom det Bibelen forteller, som vil ha med ham å gjøre, kan selv gi andre et møte med Jesus. Jesus møter mennesker gjennom andre mennesker.

Ole Harald legger handa på den nye utgaven av Bibelen som ligger på pulten hans:

– Men det sikreste er å gå hit, til Bibelen! avslutter han.

## GUDSTJENESTENE

### Fjære kirke

Gudstjenester i Fjære.

01.04.	11:00	Felles familiegudstjeneste i Grimstad kirke v/Svein Lilleaasen og Hilde Kristin Delin.
05.04.	11:00	Gudstjeneste v/Helge Spilling.
06.04.	19:30	Gudstjeneste v/Oddvar Tveito
07.04.	23:15	Påskennattgudstjeneste v/Helge Spilling.
08.04.	11:00	Høytidsgudstjeneste v/Helge Spilling
09.04.	19:00	Påskan i ord og toner
15.04.	11:00	Gudstjeneste v/Vidar Øvland.
22.04.	11:00	Familiegudstjeneste v/Oddvar Tveito.
24.04.	18:00	Samtalegudstjeneste v/Helge Spilling, Kjell Olav Haugen og konfirmantene.
25.04.	18:00	Samtalegudstjeneste v/Helge Spilling, Kjell Olav Haugen og konfirmantene.
28.04.	11:00 og 13:00	Konfirmasjonsgudstjeneste v/Helge Spilling og Kjell Olav Haugen.
29.04.	11:00	Konfirmasjonsgudstjeneste v/Helge Spilling og Kjell Olav Haugen.
06.05.	11:00	Gudstjeneste v/Helge Spilling
12.05.	10:30	12:30 Konfirmasjonsgudstj. v/Oddvar Tveito og Ingvild Wangensten Limm
13.05.	11:00	Konfirmasjonsgudstjeneste v/Oddvar Tveito og Ingvild Wangensten Limm
13.05.	11:00	Gudstjeneste på Veråsheia v/Vidar Øvland
17.05.	11:30	Gudstjeneste v/Oddvar Tveito
27.05.	11:00	Høytidsgudstjeneste v/Helge Spilling
28.05.	11:00	Økumenisk gudstjeneste i Fjære kirke og Fjæreparken

### Fevik kirke

01.04.	11:00	Felles familiegudstjeneste i Grimstad kirke v/Svein Lilleaasen og Hilde Kristin Delin.
05.04.	11:00	Gudstjeneste på fevikturn v/Oddvar Tveito
05.04.	19:00	Gudstjeneste v/Oddvar Tveito
08.04.	11:00	Høytidsgudstjeneste v/Oddvar Tveito
15.04.	19:00	Konsert m/ProKor. Søndagsskole kl. 11.00
20.04.	21:00	Ungdomsgudstjeneste
29.04.	11:00	Gudstjeneste v/Oddvar Tveito. Søndagsskole
06.05.	11:00	Samtalegudstjeneste v/Oddvar Tveito, Ingvild Wangensten Limm og konfirmantene. Søndagsskole.
20.05.	11:00	Familiegudstjeneste v/Helge Spilling. Elle Melle deltar. Tur etter gudstjenesten.
27.05.	11:00	Høytidsgudstjeneste v/Oddvar Tveito



## TRENGER DU KIRKESKYSS?

Trenger du skyss for å komme deg til gudstjeneste, kan du ringe en av disse kontaktene:

Beth Løhaugen, Kroken, tlf. 48277934  
Kari Normann Erlandsen, Hesnes, tlf. 37041333 / 91109837  
Berte Marie Reiersølmoen, Bergemoen, tlf. 37042241  
Solveig Tønnesøl, Grefstad/Hausland, tlf. 37047191.

**Hageland**  
Syvertsens Gartneri  
Skogheim Gartneri  
Vi støtter  
Fjære menighets arbeid

**NARF**  
Haglund Regnskap as  
AUTORISERT REGNKAPSFØRERSELSKAP  
Sømsveien 5 • 4870 Fevik  
Regnskap – Bedriftsrådgivning  
Tlf. 37 25 61 00  
www.haglund.no  
Medlem NARF

**BLI FADDER!**  
STØTTEFORENING RUSSISKE BARN  
Bregnevn. 10, Fevik  
konto 2801.02.58148

**STØTT**  
Swazihjelpen  
konto 2801.13.70103

## KONTAKTinformasjon Fjære menighet

POSTADRESSE  
Fjære menighet  
Fjæreveien 185  
4885 Grimstad

TELEFONER  
Sentralbord kirkekontoret  
37 09 01 00  
Fevik kirke  
37 04 82 33



### ANSATTE

Håvard Backe  
Kirketjener i Fjære  
T: 37 09 11 40



Helge Flaath  
Kirketjener i Fjære  
T: 37 09 11 40



Ragnhild R. Gellein  
Menighetspedagog  
rg@grimstad.kirken.no  
T: 37 09 01 18



Kjell Olav Haugen  
Kateket  
koh@grimstad.kirken.no  
T: 37 09 01 16



Kirsti Pedersen Haugen  
Musikalsk leder i Fevik  
kph@grimstad.kirken.no  
T: 37 09 01 17



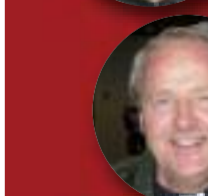
Andrea Maini  
Organist i Fjære  
am@grimstad.kirken.no  
T: 37 09 01 15



Anne Marie Midtbø  
Daglig leder  
amm@grimstad.kirken.no  
T: 37 09 01 13



Helge Spilling  
Sokneprest  
hs@grimstad.kirken.no  
T: 37 09 01 12



Oddvar Tveito  
Kapellan  
ot@grimstad.kirken.no  
T: 37 09 01 09



Eli Anne Haugen (vikar)  
Barne- og ungdomsarb.  
eh@grimstad.kirken.no  
T: 37 09 01 14

Mer informasjon om Fjære menighet og oppdaterte opplysninger om aktiviteter i kirkene finner du på  
**www.fjæreposten.no**

## Conradi Begravelsesbyrå

FEVIK – FJÆRE – GRIMSTAD

Innehavere

Tonje Margrete og  
Trond Magne Teistedal

Vi besørger alle byråttjenester  
Tlf. 37 04 65 95

Hele døgnet

**PRIMA**  
GRUPPEN arkitektfirma

ARKITEKTKONTORET  
**Sverre Halvorsen AS**  
KIRKEGATEN 1 B, 4878 GRIMSTAD  
Tlf: 37251075 mob: 90136635 www.sverrehalvorsen.no

- ARKITEKTJENESTER
- REGULERINGS- OG BEBYGGELSESPLANARBEID
- BYPLANLEGGING

**EURONICS**  
Tlf. 37 25 87 77  
Bergemoen

LIKE BILLIG, men mye hyggeligere!

Europas største el-kjede

Natt til lørdag 17. mars var 200 konfirmanter fra Grimstad på flukt! Noen flyktet fra Syria, noen fra Nord-Korea og noen fra Burma.



# o Konfirmanter PÅ FLUKT

**Oddvar Tveito**  
tekst & foto

**Gudstjeneste i Landvik kirke**

Flukten startet med gudstjeneste i Landvik kirke. «Stemme for de stemmeløse» dannet starten på gudstjenesten, og tonen ble satt. Det handler om å gi konfirmentene et lite innblikk i en virkelighet som alt for mange mennesker opplever på alvor. Fra Syria meldes det om at 250 000 har flyktet i løpet av det året det har vært uro.

I gudstjenesten deltok Fouzia Hashi. Hun er 56 år. Da hun fortalte sin historie, kunne man høre en knappenål falle i kirken. Fouzia er etnisk fra Somalia. Hun fortalte om dramatiske år i Jemen da hun

var 8 år. Under krigen som herjet i landet opplevde hun at 24 av 27 medelever ble drept, sammen med læreren. Når våpnene tidde for en periode, ble barna brukt til å se etter hvem som var blitt drept og hvem som var tatt til fange. Ofte måtte de ta med en eiendel for å bekrefte identiteten. Fouzia selv overlevde, men fremdeles kan hun bli skremt av høye lyder. Hun kjenner luktene og kan se for seg de mest grusomme ting. Etter hvert kom hun til Norge, til Vegårshei. Hun gav en gripende beretning om mennesker som tok imot henne, og viste henne og hennes familie, omsorg og respekt. Livet hennes i dag danner en enorm kontrast til hva hun opplevde som barn. I dag er hun mor til tre barn. En av dem deltar på TV program-



Det var dørgende stille i kirken da Fouzia Hashi (56), etnisk somalier, fortalte sin historie som flykning.

met Voice!  
Budskapet hennes til konfirmentene var ganske enkelt: «Det handler om å elske hverandre». Det kan vi gjøre uavhengig av religion, hudfarge og hvor vi kommer fra. Selv er hun muslim. Da sokneprest Tom Martin og Fouzia ba Franz av Assisis bønn sammen, forsto vi at ord og handling hos henne var ett! Dette er dialog på sitt aller beste!

**Flukt gjennom natten**

Da gudstjenesten var ferdig, dro konfirmentene ut på vandring. Først til en info om landene de skulle flykte fra. Deretter fikk de utdelt roller som de skulle spille under flukten. Gruppelederne skulle være deres ledsagere. En mørk natt ventet. Det var litt tåke, litt yr og veldig mørkt underveis. Så fikk de oppleve litt dramatik på turen. Noen hadde roller som tilsa sminke med blod og bandasjer. Noen hadde bruddskader. Det var utplassert noen som skulle skremme litt. De skulle innom poster, passere et minefelt og løse en del oppgaver. Grensepasseringen var ikke alltid så lett for de som ikke hadde papirene i orden. Da de kom fram til asylmottaket, ble de møtt av seks strenge afghanske ungdommer som

foretok innsjekk og registrering. Underveis hadde de hatt en del ubehageligheter med noen som gjorde krav på bestikkelser. Godteri ble konfiskert, det ble kommandert mange armhevninger og situps.

**Reaksjoner**

Vi tok en prat med Eivind.  
– Hvordan har det vært?  
Gøy! Eller litt stressomt, men mest gøy.  
– Hva har du lært?  
At det ikke er gøy å være flykting! Vi fikk høre og oppleve litt av hvordan mennesker har det veldig tøft. Det har vært fint å sette seg inn i dette. Jeg synes det var sterkt å høre på hun dama. Men det var bra at hun hadde fått det så fint i Norge!  
Mange konfirmanntforeldre har hatt oppgaver under flukten, og vi spør et et foreldrepar, som heter Tom og Ellen.  
– Hva synes dere om opplegget?  
– Det er helt fantastisk! Ungene er jo knapt nok ute i skogen om dagen, og her får de være uten en hel natt! Og natten er fylt av meningsfulle opplevelser, som må gi dem mange viktige tanker. Bare det å spille en rolle gir dem hjelp til å forstå hvordan andre mennesker har det. Vi skulle jo være litt strenge og



Blodig alvor, eller bare lek?



Innsjekk på asylmottak ved afghanske gutter



Minefelt må forseres



Konfirmenten Eivind: Det var gøy!



Konfirmanntforeldre Signe, Ellen og Tom: Genialt opplegg.

litt tøffe. Det var det vanskeligste. Vi har jo lyst til å være greie, smiler de.

**Kirkens Nødhjelp**

På flukt har som mål å gi de unge gode holdninger til mennesker, som på grunn av flukt eller andre omstendigheter, kommer til Norge. Dette er også en del av Kirkens Nødhjelps aksjonen, hvor konfirmentene skal samle inn penger til mennesker som har helt andre livsvilkår enn oss. Tirsdag 27. mars vil konfirmentene gå fra dør til dør i Grimstad for å be om støtte til årets fasteaksjon. Og Kirkens Nødhjelp er en organisasjon som folk vet hva står

for, så vi oppfordrer bare til å gi en solid gave!

Konfirmentene var skikkelig slitne etter en lang natt på flukt, men humøret var likevel på topp og praten gikk om alt de hadde opplevd.



Skikkelig slitne etter en lang natt på flukt

Aut. Rørleggerfirma

## Rørlegger Liene AS

Fevikveien 34  
4870 Fevik

Telefon: 37 25 81 90  
Faks: 37 25 81 91

E-post:  
post@liene-vvs.no

**Åpningstider:**

Mandag – fredag:  
07.30-15.30

Torsdag: 07.30-17.00

Lørdag: stengt



# Hver dag en *ny* utfordring



Matpause sammen med arbeidskamerater

**Stein Reinholt Jensen (72) sa takk for seg på arbeidsmarkedet i Norge i 1994, og ble nødhjelps- og bistandsarbeider i Afrika resten av yrkeskarrieren. Tett på femten år i ble det til sammen. Malaria har han hatt syv ganger, og blitt frisk igjen hver gang. Men Afrika-syken blir han ikke kvitt. Det merkes når man setter seg ned og lytter til ham fortelle.**



Fra barnehjemmet i Uganda hvor Margrete hjalp til

**Peer Rodal Haugen**  
(alle foto er Steins egne bilder)

Han ser ut til å like utfordringer, Stein Reinholt Jensen (72). Enhver som besøker hjemmet deres på Vik, blir minnet om det alt i vindfangnet. Der henger bla synlig bevis på at han har vært til topps på Kilimanjaro, og har vært til toppen av De Syv Søstre, alle syv i løpet av en og samme dag.

– Men da var jeg sliten også, det var en større utfordring enn Kilimanjaro, erkjenner han. For ikke lenge siden var han i Danmark og sprang orientering. Det er likevel ikke de

største utfordringene han har stått overfor. De mest krevende har han nok møtt i Afrika. Han har tilsammen nesten 15 år bak seg som nødhjelps- og bistandsarbeider for Kirkens Nødhjelp (KN), Tanganyika Christian Refugee Service, LWF (TCRS), Flyktningehjelpen (NRC) og FN/World Food Programme (WFP) i åtte afrikanske land, og til slutt i Libanon. Det har gjort ham syk – Afrika-syk.

## AFRIKA-SYKEN

Jeg prøver å få ut av ham hva denne Afrika-syken består i, men det har han ikke så lett for å sette ord på. Den er knytt

et til så mange ting. Men et felles symptom, for alle som får syken, er en iboende lengsel og dragningskraft tilbake til Afrika. Diagnosen Afrika-syk, virker grei. Men jeg prøver å finne ut hva som har utløst sykdommen. Den sammensatte opplevelsen av møter med mennsker – flotte, dyktige og spennende mennesker, krevende og utfordrende oppgaver, vissheten om at en bidrar til en bedre hverdag for mennesker som mangler så mye av det vi tar for gitt, annerledes kultur, og det hele rammet inn av en fantastisk natur, og jakt- og friluftsupplevelser milevidt fra det turistifiserte safarikon-

septet. Det tror jeg må være store deler av årsaken til at syken har fått sette seg i kroppen hans, som hos så mange andre som har tilbrakt flere eller færre år av livet i Afrika. Drar du til Afrika, risikerer du å komme hjem som en annen. Det har slått til for mange.

Stein har norske venner som han møtt gjennom arbeidet i Afrika, som rett og slett har startet sitt eget hjelpeprogram. – De gjør en kjempejobb, sier Stein, og han bruker enhver anledning til å gi dem oppmerksomhet som kan føre til at andre også vil støtte dem og skaffe penger til prosjektene. Agnes og Melvin Fåland

fra Lyngdal har 11 år i Afrika bak seg for KN, i Sør-Sudan, Rwanda og Uganda. Hjertesaken deres er å gjøre noe for de aller fattigste; støtte til skolegang for fattige og foreldreløse barn og unge, og for enker og fattige kvinner i Uganda. At Stein ikke fullt ut deler deres kristne engasjement og formål, er ikke noe hinder for ham. Da han fylte 70 valgte han å be om støtte til Agnes' og Melvins prosjekter i stedet for gaver. «70 årsjubilaranten har det meste av det han trenger av gods og gull på denne jord. Hvis noen føler for å sende meg en oppmerksomhet til åremålsdagen 18. april,

så ønskes heller en liten oppmerksomhet til noen som trenger det bedre enn meg selv», sto det i invitasjonen.

– De forstår og skjønner dessverre ofte svært lite av verden utenfor Vesten. Vi har forskjellig farge utenpå, men inni er vi alle mennesker, poengterer han og rister litt oppgitt på hodet. At de i mange sammenhenger ligger etter oss, er ikke deres skyld, mener han. Da tenker han selv sagt vanlige afrikanere. Dumme, gale og onde mennesker vet vi dessverre finnes over alt, i alle hudfarger. Vi vet at de også finnes i vår selv gode del av verden.

## DEBUT FOR KN

Steins debut i Afrika var fire måneder i det største bistandsprosjektet Norge har hatt noen sinne, i Sør-Sudan, med hundrevis av norske utsendinger i en hel liten norsk koloni. Det pågikk i Sør-Sudan fra 1972 til geriljaen raidet prosjektet i januar 1986 og alle nordmenn ble evakuert, utenom Arne Olav Øyhus, som ble tatt og holdt fanget av geriljaen i tre uker. Både KN og norske myndigheter lærte mye om hva som fungerer og ikke fungerer, om rett og galt innen bistandsarbeid, fra dette prosjektet.

## STERKE INNTRYKK

Gjennom våre timelange samtaler kommer vi stadig innom enkeltskjebner, mennesker han har møtt og lært å kjenne. Det blanke blikket avslører med all mulig tydelighet hvordan det rører seg på dyppet hos ham. Tilsvarende flammer det opp i øynene hans når han nevner rasistiske uttalelser han har fanget opp fra uforstandige nordmenn, som fortsatt i 2012 omtaler afrikanere med ord og uttrykk

som avslører mangel på både kunnskap om kulturforskjeller, fremmede religioner og liten respekt for annerledes utseende og troende mennesker.

– De forstår og skjønner dessverre ofte svært lite av verden utenfor Vesten. Vi har forskjellig farge utenpå, men inni er vi alle mennesker, poengterer han og rister litt oppgitt på hodet. At de i mange sammenhenger ligger etter oss, er ikke deres skyld, mener han. Da tenker han selv sagt vanlige afrikanere. Dumme, gale og onde mennesker vet vi dessverre finnes over alt, i alle hudfarger. Vi vet at de også finnes i vår selv gode del av verden.

– At de mangler kunnskap om saker og ting er noe annet. Det kan vi gi dem. Ny og relevant kunnskap er ganske sikkert noe av det viktigste som er igjen av flere av utviklingsprosjektene nasjonen Norge og norske organisasjoner har vært involvert i.

Det er noe av grunnen til at Stein engasjerte seg sterkt i undervisning og opplæring, blant annet gjennom de tre årene i Uganda, som verkstedrådgiver på en yrkesskole KN startet opp i samarbeid med Church of Uganda.

## IKKE EN KJEDELIG DAG PÅ JOBB I AFRIKA

Her hjemme hadde Stein jobb på Felleskjøpet, og hadde Jon Fløistad som sjef. Fløistad hadde selv vært ute for KN i kjempeprosjektet i Sør-Sudan. Da KN i 1987 søkte etter verkstedleder til en yrkesskole i Uganda, oppfordret Fløistad Stein til å søke.

– Den jobben passer for deg, sa han.  
– Søk på den!  
– Så det blei til at jeg søkte, og fikk jobben. Det er den eneste jobben i Afrika jeg har søkt på. Etter det ble jeg bare spurt, gang etter gang, om jeg kunne tenke meg nye oppdrag.

– KNs personalpolitikk har også endret seg betydelig gjennom årene. Det er blitt mer og mer vektlegging av den faglige ekspertisen hos folkene de ansetter og sender ut. Etter hvert som Stein skaffet seg erfaring med å arbeide i Afrika, og all den lokale kunnskapen det innebar, ble han oftere og oftere spurt om nye oppdrag. Han sa opp jobben sin her hjemme i 1994, og han avslutte sin yrkeskarriere i som utarbeidende da han rundet 70. Det er dyrt å lære

en some sa: «Is it Mr Stein? We know where you are living, you live near Freetown Supermarket, if you are not leaving this country immediately, we are going to kill you.»

– Hadde jeg rapportert at jeg hadde fått drapstrassel, ville jeg blitt kalt hjem med det samme, men jeg ville ikke hjem, jeg likte jobben. Antakelig var det en sjåfør som var blitt oppsagt som ville skremme meg. Jeg tror det. Noen politianmeldelse kom ikke på tale. Det hadde jeg gjort før i Afrika, og kommer ikke til å gjøre det igjen, hvis jeg ikke er pukka nødt.

Medarbeideren som syntes det var så trist at han skulle dra, var en afrikansk muslim fra Darfur.

– Vi hadde ikke noe felles språk, og forsto ikke hverandre på den måten, men kommuniserte aldeles utmerket gjennom arbeidet vårt, og vi ble nære venner. Han holdt et stort avskjedsselskap for meg da jeg skulle reise hjem for godt og fulgte meg helt inn på flyet ved avreisen fra Al Fasher i Darfur.

– Jeg fikk ord på meg for å være en guru når det gjaldt lastebiler forteller Stein.

– Ikke vet jeg hvem som kom på den tanken, men sånn blei det. Han har vært ansvarlig for både kjøp av nye biler og rydde opp i gamle og utrangerte bilparker, mottatt militære lastebiler som gave fra Russland, kjøpt militære verkstedvogner fra Holland og fått modifisert fabrikknye Mercedes lastebiler for at de skulle fungere hensiktsmessig i Afrika.

– Så bildesigner også?

Stein ler av karakteristikken. – Det var bare snakk om mindre modifiseringer for at de skulle takle oppgavene. Det er noe av forklaringen på at jeg har likt denne jobben så godt, at jeg har kommet borti så mye forskjellig. Jeg har måttet være kreativ og oppfinnsom, og har ofte hatt en nokså fri og selvstendig rolle. Det har ikke vært en kjedelig dag. Jeg har gledet meg til hver dag, påstår han.

– Det var bare snakk om mindre modifiseringer for at de skulle takle oppgavene. Det er noe av forklaringen på at jeg har likt denne jobben så godt, at jeg har kommet borti så mye forskjellig. Jeg har måttet være kreativ og oppfinnsom, og har ofte hatt en nokså fri og selvstendig rolle. Det har ikke vært en kjedelig dag. Jeg har gledet meg til hver dag, påstår han.

## DIESEL OG TJUVERI

Diesel, er viktige stikkord på det som har vært Steins arbeidsoppgaver i de ulike prosjektene han deltatt i.

– Jeg kunne skrive en hel bok om diesel i Afrika, sier han.

– Det er store penger involvert i drivstoff. Diesel ble vurdert som cash money, det kunne stjeles og selges «på den andre siden av gata» for å si det litt ironisk.

– Et kapittel handler om korrupsjon. Et stort problem i Afrika. LWF hadde et årsforbruk på 450.000-500.000 liter diesel årlig, og rundt 8% av dette var svinnet. Det forsvant. Jeg begynte å få mistanke om

opp nye folk til disse jobbene.

– Jeg var ferdig akklimatisert, og kunne begynne å jobbe dagen etter ankomst, forteller han.

Derfor leiet også KN ut sine folk til FN og andre hjelpeorganisasjoner, slik tilfellet også var for Stein, i flere av oppdragene hans. Å fortsette etter fylte 70 blir for dyrt for organisasjonene, på grunn av forsikringsregler.

For Steins del har oppdragene dreiet seg om prosjektering og byggeprosjekter, vannforsyning, verkstedarbeid, undervisning, og biler, mange biler, særlig lastebiler.

– Jeg fikk ord på meg for å være en guru når det gjaldt lastebiler forteller Stein.

– Ikke vet jeg hvem som kom på den tanken, men sånn blei det. Han har vært ansvarlig for både kjøp av nye biler og rydde opp i gamle og utrangerte bilparker, mottatt militære lastebiler som gave fra Russland, kjøpt militære verkstedvogner fra Holland og fått modifisert fabrikknye Mercedes lastebiler for at de skulle fungere hensiktsmessig i Afrika.

– Så bildesigner også?

Stein ler av karakteristikken. – Det var bare snakk om mindre modifiseringer for at de skulle takle oppgavene. Det er noe av forklaringen på at jeg har likt denne jobben så godt, at jeg har kommet borti så mye forskjellig. Jeg har måttet være kreativ og oppfinnsom, og har ofte hatt en nokså fri og selvstendig rolle. Det har ikke vært en kjedelig dag. Jeg har gledet meg til hver dag, påstår han.

– Det er store penger involvert i drivstoff. Diesel ble vurdert som cash money, det kunne stjeles og selges «på den andre siden av gata» for å si det litt ironisk.

– Et kapittel handler om korrupsjon. Et stort problem i Afrika. LWF hadde et årsforbruk på 450.000-500.000 liter diesel årlig, og rundt 8% av dette var svinnet. Det forsvant. Jeg begynte å få mistanke om

Jeg så henne gå over broa og vinke tilbake, etter at hun hadde lovet å skrive om hvordan det gikk med henne. Jeg hørte aldri et ord. Hun forsvant på den andre siden...

Stein, om avskjeden med hushjelpen sin i Tanzania

at noe ikke stemte, og satte opp en felle for min samarbeidspartner, en kar jeg hadde ansatt lokalt. Han gikk rett i fella, sammen med to andre. Under rettsaken mot dem var det komisk nok meg som ble kryssforhørt. Jeg måtte svare for meg, og fikk definitivt ikke stille spørsmål. Jeg fikk høre at jeg hadde klart meg bra under forhørene, men de tre som var tatt på fersken, ble alle frikjent; kjøpt fri hos dommeren. For å gi dem en sjanse, fikk de si opp selv hos meg, så de slapp å ha på papiret at de var sparket. 2-3 måneder seinere møtte jeg igjen den tidligere samarbeidspartneren min. Da kom han kjørende i en Toyota pick-up og hilste så kjekt. I Afrika skal du ha jobba ei stund for du får råd til en slik bil, riktignok gammel og velbrukt. Men, et par måneder seinere ble han satt fast, nettopp fordi bilen hans var blitt sett i området i forbindelse med et computertyveri i nabolandsbyen. Han fikk 24 år, og der nede er 24 år 24 år. Jeg besøkte ham i fengselet før jeg reiste hjem, jeg måtte stå på ei kasse for å snakke med ham gjennom ei lita luke. Da syntes jeg oppriktig synd på ham. Hvis han lever enda, har han sonet vel halve dommen.

En annen sak som handler om tyveri, er en opplevelse jeg har slitt med i ettertid. Det skjedde på yrkesskolen i Uganda. Tyveri ble ikke akseptert, og det visste studentene. Vi utdannet bilmekanikere og skolen hadde mye ettertraktet verkøy. Så begynte verkøytet å forsvinne, og vi måtte ta affære. En rassa på studentrommene avslørte straks et par gutter som umiddelbart fikk beskjed om å pakke og forlate skolen. At dette ville bli konsekvensen, var de klar over. Like vel tusla de smilende ut porten. «Mr Stein er grei», vet du, og tenkte nok jeg ville mildne og ta dem inn igjen, så de slo seg ned like utenfor porten for å vente.

Den første forsvant etter et par dager, men den andre satt der og grein ei ukes tid før han også forsvant. Vi var nødt til å vise dem at vi mente alvor, ellers hadde vi aldri fått bukt med slike tjuverier. Det var studentene mange ganger etterpå. Jeg visste jo at det ofte handler om overlevelsen for flere familier. Disse to hadde gamblet, og tapte. Det var en stor sjanse de hadde forspilt da de måtte forlate en ettertraktet utdanningsmulighet. Men gjorde vi det riktige? Jeg tok ikke denne avgjørelsen alene, men sammen med rektor. Vi løste et problem for oss selv og skolens ledelse, og hadde aldri noen problemer med tyveri og nasking senere, og kunne konsentrere oss om viktigere oppgaver. Men to ungdommer hadde forspilt en ettertraktet utdanning og gode fremtidsutsikter. Denne tanken har plaget meg i mange år etterpå, tilstår han.

En av studentene våre ble syk, og brakt til et lokalt sykehus. Men han ble fort dårligere, og vi måtte prøve å få ham til Nairobi for behandling. Da måtte vi imidlertid betale under bordet for å få pass, og det var uaktuelt for KN å gå med på, så han måtte få behandling i Uganda. Men så døde han en natt. Vi måtte skaffe kiste og hente liket på sykehuset. Der fant vi det inntullet i et teppe, liggende på en benk ute i kjøkkenet, det forteller litt om standarden på sykehusene etter borgerkrigen. Han skulle begraves langt ned i landet, så vi tok med seks medstudenter og en del matvarer med tanke på begravelser. Familien var varslet og forberedt over radio. Da vi kom fram var alt gjort klart, med en oppgravd grav midt på gårdsplassen, slik de pleide. Innsatsen vår for å berge ham og forsøkene på å få ham til Nairobi, ble verdsett og akseptert av de gamle i landsbyen, så det var greit. Men etter

hvert forsto vi jo at det ikke bare var én familie som hadde mistet en sønn, men en hel landsby som hadde mistet den ungdommen de hadde satset på. Han skulle representere en del av framtidsutsiktene til en hel landsby. Studentene som ble tatt inn på skolen måtte ha en utdannelse, (O-level), tilsvarende middelskoleeksamen, for å kunne passere opp-taksprøven på yrkesskolen.

#### VERDENS STØRSTE FLYKTNINGELEIR

I 1994 fikk han forespørsel om å dra til Tanzania for å arbeide i leiren som huset flyktinger fra Rwanda og folke-mordet der. Det var da han sa opp jobben her hjemme. Bare avbrutt av ferie ble det Afrika for ham helt til han ble pensjonist i 2007. Tett på femten år som nødhjelps- og bistandsarbeider i Afrika.

Benaco i Tanzania var på den tiden verdens største flyktingeleir, som på det meste var hjemby for 500.000 mennesker som hadde kommet seg unna folkemordet i Rwanda. Den var Steins hjem og arbeidsplass i 32 måneder. De første månedene bodde han i et lite hvitt spisestel, senere ble det et avansert safari-telt i utkanten av leiren. Bare en dansk nødhjelpsarbeider hadde lengre tid i Benaco enn Stein.

I Benaco så jeg mennesker slå hverandre i hjel rett for øynene mine. Under et robberi i leiren så jeg en vakt regelrett bli hogd ned og slått i hjel med en spade. En natt våknet jeg av at det braket løs. Bare 200 meter unna var det skyting og slåssing og mennesker som slo hverandre i hjel.

Hvordan gikk det an å både sove og arbeide under slike forhold?

– Nei, du vet, det var ikke så lett alltid..., svarer han, et svar han kom mer til å gjenta mange ganger i løpet av samtalen vår, etter å ha avsluttet en historie som har gjort dypt



Stein sammen med sin gode muslimske kollega Mohammed, Stein høyre hand et år i Darfur.

inntrykk.

– Jeg sov i perioder fullt påkledd, og med nøkkelen i bilen, så lenge jeg bodde inne i leiren. Etter hvert ble det for risikofyllt for hjelpeorganisasjonenes folk å bo der inne, men noen måtte jo være igjen der, og jeg var en av fem som ble valgt ut til å bli. Det førte jo til at jeg var vitne til mye forskjellig som skjedde.

– To tyskere og en tanzanier, alle misjonærer, kom til leiren en dag. De delte ut bibler, og kom til å bo nesten vegg i vegg med meg, slik at jeg kom i god kontakt med dem. En dag oppsto det uro under et av deres besøk i leiren. Grunnen var at de ikke kunne finne igjen tanzanierne. Jeg kunne følge med i samtalen deres på kommunikasjonsradioen. Han var søkk vekk, og det var han som hadde nøklene til bilen deres. Dagen etter sammenkalte leirledelsen til møte for å finne mannen, men unnvikende blikk tydet på at noe var galt. På grunn av mannens familie og forbindelser høyt opp i systemet i landet, ble det mye uro rundt forsvinningen, og til slutt ankom en av Tanzanias ledende innen politiet med helikopter. Det var ikke dagligdags. Da kom leirledelsen til slutt med et lik med et maltraktert ansikt, som liknet den savnede misjonæren. Han hadde hatt en hvit bomulls-dott i det ene øret, og det hadde denne også. Men tyskerne nolte like vel. Deres mann var glattbarbert da han forsvant, mens dette liket hadde skjeggstubb. Så viste det seg altså at de rett og slett i panikken hadde drept en av sine egne for å stoppe uroen. Da de forsto at de var avslørt, ble det ny leiting, og til slutt «fant» de ham. Han var hogd ned bakfra med en panga. Noen hutuer i leiren hadde tatt ham for en tutsi, på grunn av mannens rasepregede utseende, høy og slank. Så hadde de rett og slett dumpa ham i en av de 20.000 latrine-

jo på veien med alt de eide og hadde, minnes Stein.

– Jeg besøkte forresten den forlatte leiren dagen etter. Nå var den brått blitt en spøkelsesby. Det var en underlig og litt skremmende følelse å oppleve den forlatte leiren, som dagen før hadde huset en halv million mennesker.

Midt i folkehavet oppdaget Stein en kveld ei kvinne som skilte seg ut, fordi hun var så velkledd.

– Det var hushjelpen min. Hun hadde jobbet for meg i et par års tid, ei ung jente i tjuetår. «Du går ikke», sa jeg til henne, «du får være hos meg». Men ikke mer enn en fjorten dager etter kom ordren om at alle internasjonale eksperter hadde å sende sine rwandiske tjenere tilbake til hjemlandet. Hvis ikke var de å regne for uønsket i Tanzania. Da hadde jeg ikke noe valg. Jeg kjørte henne til grensa 2. juledag, så henne gå over broa og vinke tilbake, etter at hun hadde lovet å skrive om hvordan det gikk med henne. Jeg hørte aldri et ord. Hun forsvant på den andre siden...

– Det er ikke så lett, kommer det nok en gang fra Stein, mens han ser på meg, blank i blikket.

Også andre enkeltskjebner har brent seg fast i minnet... mennesker han møtte langs veiene.

– Jeg husker ei gravid kvinne som jeg var med å laste opp på en lastebil, vi ble nødt til å opprette flere mindre satelitt-leirer, hovedleiren ble rett og slett for stor. Hun gikk med en unge på ryggen og tre stykker foran seg. Jeg spurte henne hvor mannen var. Det visste hun ikke. Han hadde blitt borte under folkemordet.

– Vi transporterte jo en masse mat, bl. annet ris i sekker. Under lasting og lossing blir det alltid noe spillkorn. En dag så jeg ei gammel dame, fra lo-



Barn vandret langs veiene, helt apatiske etter alt de hadde sett og opplevd.

kalbefolkningen, som tydeligvis nærmet seg slutten på livet av alder. Hun var spedalsk og hadde ikke noen fingre igjen. Der satt hun under lastebilen og plukket opp riskorn med restene av hendene sine og la de i en blikkboks. Et syn som har brent seg inn i hjernebarren min for resten av livet.

– Det var tragisk å møte helt apatiske barn som gikk langs veien. Personell samlet dem samme i en egen leir, hvor de ble fotografert, og så sortert etter dialekt. På den måten fikk de lokalisert de fleste slik at de kunne få bragt dem tilbake der hvor de kom fra og hadde en eller annen tilhørighet.

– En amerikansk misjonær jeg ble kjent med og snakket mye med, ble drept da mobben kom inn i kirka mens han holdt gudstjeneste. Folket flykta, men han ble drept...

#### EGEN SIKKERHET

– Har du noen gang selv vært redd for livet?

– Egentlig ikke, påstår han. Men når han forteller om situasjonen han har vært oppe i, høres det utrolig ut. At han er i live er nesten underlig.

– Det er klart, du gir deg ikke til å diskutere med en fradende galen soldat eller en 10-12 år gammel barnesoldat, så lenge de veiver med en maskinpistol nesten opp i nesa på deg. Du gjør ikke det altså. Jeg har opplevd at en haitensk soldat jeg ikke turde snakke med, kom borti avtrekkeren så det gikk av en serie inne i bilen; to skudd gjennom frontruta og resten opp gjennom taket. Jeg har også fått maskinpistolen til en rasende soldat retta mot meg. Det var da jeg stranda på et hotell i Abidjan på vei hjem til juleferie. Hele den internasjonale flyplassen var forlatt som følge av skyting og opp-tøyer. Helt tomt. Det viste seg å være statskupp, utført av soldater som ikke hadde fått julegratialet sitt. Det er klart blodpumpa gikk da. Soldaten fyrte av en serie opp i lufta og folk heiv seg ned. Heldigvis for soldaten ble han ikke truffet av en av de kokosnøttene som kom deisende i bakken som følge av skuddet opp i palmetreet han sto under. Men ingen lo, så komisk det enn var. Jeg ble sittende helt rolig, og var klar til å gi ham klokka mi, som var alt av verdi jeg hadde på meg, foruten badebuksa, da han heiv seg rundt og fór av sted for øyensynlig å ville rane hotellresepsjonen. De hadde dessverre for ham kommet seg unna med kassa, så han måtte nøye seg med å rane noen tilfældige gjester. Jeg la meg til å sove den kvelden med døra ulåst og noen penger klar, men mesteparten gjemt vekk sammen med pas-

set. Passet bør du ta godt vare på der nede... Etter et par dager roa det seg såpass at jeg fikk fly ut og hjem.

– Men jeg har rota det til for meg selv et par ganger. Jeg var ferdig i Uganda og skulle til Kenya, og hadde en tur til en nasjonalpark hvor det var leoparder, og det hadde jeg aldri sett ute i det fri. Tidlig om morgenen dro jeg ut me en liten forhjulsdrevet Renault, et godt stykke utenfor allfarvei. Uti der kom jeg forbi et tre hvor en masse apekatter holdt spetakkel. Det kunne være på grunn av en leopard, tenkte jeg og stoppa for å se, men nei. Jeg hadde hatt litt trøbbel med ladningen på bilen, og da jeg skulle starte igjen var det ikke mer enn et lite klikk. Da altså, ikke mat, ikke drikke, sola steig og det ble varmere. Kunne jeg drikke radiatorvannet? tenkte jeg. Bøfler i haugevis rundt. Ikke hadde jeg sagt hvor jeg reiste – jeg hadde brutt alle forsiktighetsregler. Plutselig kom jeg på noe jeg hadde sett en gang hvor en lokal lastebil hadde stoppa ute i et tørt elveleie. Da jekka de opp bilen og vikla et tau rundt bakhjulet, og så en masse folk til å dra hjulet rundt. Og den startet. Så jeg jekka opp framdelen, drivhula, på med tenninga – det var det strøm til – bilen i høyeste gir, og så roterte jeg hjulet med handmakt, og den starta! Det hadde jeg aldri kommet på, var det ikke for at jeg hadde sett det med den lastebilen i Sudan den gang mange år tidligere. Så var det å få giret i nøytral, jekke ned igjen bilen, og komme seg tilbake. Hvis høyere makter har tatt vare på meg noen gang, så var det da, innrømmer han. At jeg i tillegg har kommet fra det med livet i behold på noen av de mange vanvittige flyturene mine, med rett og slett flyvrak, særlig under tiden i Angola,

kan jeg muligens også takke høyere makter for minnes han.

– Hva med familien din? Det kunne ikke være lett å ha mannen og pappaen lenge borte i slike oppdrag som du har hatt?

– Margrete og sønnen min var med til Uganda, så vi bodde der sammen en lengre periode, i 3 år.

Her bryter Margrete inn.

– Jeg ble herda etter hvert. Da jeg kom til Uganda første gang – jeg bodde først en periode i Nairobi før jeg kom inn i Uganda – tenkte jeg umiddelbart: Hva i alle dager har jeg dratt ungen min med på nå? Jeg husker sjåføren sa til oss, på veien inn til hovedstaden: «Legg dere ned, for her skyter de!» Men man vendte seg fort til situasjonen, og det ble en naturlig del av mitt liv også.

Margrete engasjerte seg i et barnehjem som en italiensk prest drev sammen med noen nonner. Kvinnene som var med mennene sine ut, ble oppfordret av den internasjonale kvinnegruppen i Kampala til å oppsøke steder hvor det var behov for hjelp og veiledning. Og det gjorde vi. Jeg fikk til å dra hjulet rundt. Og den startet. Så jeg jekka opp framdelen, drivhula, på med tenninga – det var det strøm til – bilen i høyeste gir, og så roterte jeg hjulet med handmakt, og den starta! Det hadde jeg aldri kommet på, var det ikke for at jeg hadde sett det med den lastebilen i Sudan den gang mange år tidligere. Så var det å få giret i nøytral, jekke ned igjen bilen, og komme seg tilbake. Hvis høyere makter har tatt vare på meg noen gang, så var det da, innrømmer han. At jeg i tillegg har kommet fra det med livet i behold på noen av de mange vanvittige flyturene mine, med rett og slett flyvrak, særlig under tiden i Angola,

– Sønnen vår minnet oss på at vi ble ikke akkurat ble yngre med årene! smiler hun.

#### VESTOVER OG MER BILER

Etter oppdraget i flyktingeleiren i Tanzania hadde han tre kortere perioder i Angola for KN – av 3-4 måneder av gangen. Der arbeidet Stein med vann- og sanitærforhold i transittleirer, tilsammen ett års tid, for øvrig en turbulent og vanskelig tid med mange

vanskelige utfordringer.

Deretter gikk turen til Liberia, da det smalt der i 1998. En donasjon fra UD skulle brukes til å bygge opp et vedlikeholdsverksted for lastebiler og personbiler for FN, og jeg fikk jobben som «fleet- og workshop manager». Et par år senere ble det en tilsvarende jobb i Sierra Leone, da hjelpebehovet ble større der enn i Liberia. Som sagt handlet det mye og ofte om biler, og spesielt lastebiler.

– Jeg så behovet for mobile verksteder, og ba om å få kjøpe to biler, en for Sierra Leone og en for Liberia, og det fikk jeg aksept for, og dro til Holland. Der fikk jeg innpass hos de som hadde med militære kjøretøyer og fikk tak i to biler, nesten for en slik og ingenting. Jeg fikk rusta de opp til fullt mobile verksteder, og de ble gull verd i det arbeidet de skulle brukes til.

Det ble også Steins oppgave å ta imot 86 nye lastebiler som ble gitt fra Kamaz-fabrikken i Russland. Russerne har verdens største lastebilfabrikk, og de var litt stolte av å kunne hjelpe FN.

– Dette er naboene dine, det passer for deg å ha med dem å gjøre, fikk jeg beskjed om.

Siden jeg var fra Norge, eneste i staben som kom fra land med grense mot Russland, ble det min oppgave å ha med russerne å gjøre, og altså signere for 86 lastebiler.

– Nå er navnet ditt arkivert i Moskva til evig tid, fikk jeg vite av viseforsvarsministeren, som var med delegasjonen.

– Hvis du skal til Russland, så bare kom du, så mye du vill!

I forbindelse med uroen i Liberia og Sierra Leone nevner Stein stadig Charles, altså Charls Taylor (president i Liberia fra 1997-2003) som om de har møttes jevnlig, men nei. Kona og et par av «damene» hans, har han truffet, men ikke



Shelters for internt fordrevne i Nuba-fjellene i Sør-Kordofan





Benaco-leiren på åsen i bakgrunnen, dekket 25 km²

Charles selv. Men kortesjen hans, væpnet til tennene med mitraljøser både foran og bak, og tre biler med sota glass for at ingen skulle vite hvilken bil han satt i, så Stein flere ganger når Charles var på kirkevei!

– Hele bydelen ble avsperrert, vet du. En av livvaktene spurte om å få bomme røyk av meg. Han var sur fordi Charles ikke betalte dem lønn. Da må jeg innrømme at jeg tenkte tanken; at en av dem til slutt ville få nok og ...

Stein viser et avtrekk for å understreke hva han mener. Som kjent var jo presidenten tungt involvert i handelen med såkalte blodige diamanter, det er det han sitter arrettert for nå og skal dommes for av domstolen i Haag.

– Det var jo det som utløste bråket i Elfenbenskysten, hvor de ikke fikk julegratialet de var lovet....

Da hjelpebehovet ble større i Liberias naboland, Sierra Leone, ble Stein overflyttet dit, og ble der i tre år, før ferden gikk østover igjen. Han fikk sommeren hjemme i Norge, men så kom forespørselen fra Flyktningehjelpen om å dra til Darfur for WFP som konvoileder; å lede matkonvoier fra Khartoum til Al Fasher ute i Darfur.

– Det var jo en utfordring, der transporten gikk gjennom ørken og utbrente landsbyer. Bare det å komme seg fram...I enkelte områder klarte vi bare å forflytte de 32 lastebilene 500 meter i løpet av ett døgn. Sikkerheten var veldig viktig i FN-systemet. Derfor blei det bare to konvoier, nettopp på grunn av sikkerheten. Men likevel... Da jobbet jeg sammen med bare muslimer, lokale sjåfører og sov som regel under bilen. Jeg har aldri følt meg tryggere.

#### VESTLIG DUMPING

Miljøperspektivet er viktig for Stein. Han har sett nok og for mye av at vestlige land nærmest bruker Afrika som dumpingplass for gammelt og til dels utslitt utstyr, som går fort i stykker og er vanskelig å reparere på grunn av manglende deler og verkstedkompetanse. Ikke bare har han kommentert dette i sine rapporter, men har også direkte gitt råd slik at en større «dumping» ble stoppet. Det var det mange som var glade for i

ettertid. Han mener bestemt at vestlige land har et ansvar for å rydde opp etter seg når prosjekter mislykkes eller avsluttes. En slik sak var da det ble aktuelt for KN å overta en mengde militære lastebiler, lakkere dem hvite og sende dem fra Norge til Sør Sudan.

– Jeg mente det var helt feilslått, og satte opp et regnestykke hva det kom til å koste med lakkering, frakt fra Norge og transport til Sør Sudan, via Mombasa i Kenya, med reserverdel og logistikkjenester for et halvt år. Dårlige lasteene hadde de også, dette var jo trolletransportbiler, men de hadde mulighet til å nå fjernliggende områder i regntiden, det var det som var tanken bak prosjektet. Vi ville måtte bruke kenyanske sjåfører for å kjøre disse bilene gjennom Kenya til Sudan, eller så måtte vi frakte de på tog. Forslaget var å ta 130 slike biler. «130, bare glem det», sa jeg. Jeg ville ikke miste ansikt på grunn av disse bilene. Norsk Folkehjelp ville ikke ta dem og ventet på hva KN ville gjøre. Resultatet ble at KN droppet hele prosjektet. Noen ble likevel sendt til Zambia, som det ble sak av i norsk tv. Det gikk jo rett i dass, for si det som det var. Bare å få de hugget opp etter forskriftene i etterkant, ble et omstendelig og ikke minst dyrt arbeid. At det prosjektet ble skrinlagt er jeg blitt takket for i etterkant. Tanken var at vi skulle ansette Sudanske sjåfører. Vi søkte etter 50 sjåfører. Det kom sekkevis, ja flere tusen søknader. Vi måtte rett og slett tilsette et konsulentfirma til å ta seg av søknadsmassen! Jobb vet du, det å få seg en jobb er fryktelig viktig.

– Jeg var på en forundersøkelse inne i Sør Sudan før noen avgjørelse ble tatt, da var jeg sammen med nåværende landbruksminister i det nye Sør Sudan, Jerome Surur. En fantastisk trivelig mann, som hadde arbeidet ved Nairobi-kontoret til KN imange år. Der forhandlet vi med tidligere ofiserer og ledere i SPLA (Sudanesese Peoples Liberation Army). De hadde deltatt og ledende en borgerkrig som hadde pågått i mange tiår. Nå så de ut som fredelige bestefedre alle sammen. Jeg satt noen ganger og lurte på hvor mange menneskeliv de hadde på samvittigheten. En ny tid var

begynt, men de var naturligvis fremdeles interessert i tidligere militære lastebiler! Det var første gang jeg krysset en grense i et afrikansk land i fly uten passkontroll, «we are considered as VIP» var Jeromes forklaring.

#### BYGGE FRA BUNNEN

En annen sak Stein ble engasjert i, var å sette opp en transittleir i Kauda i fjellene i Kordofanprovinsen, for internt fordrevne, i regi av Flyktningehjelpen. Mange hadde flyktet fra sør og nordover til Khartoum-området under borgerkrigen. Men det var jo 25 år siden og en hel ny generasjon hadde jo vokst opp i storbyen, og du får ikke dem til å dra fra byen til ei stråhytte i sør. Og tilbake til hva? Jorda og beiterettene deres var overtatt av andre. Det ble vanskelig, vet du. Fire millioner internt fordrevne skulle flyttes sørover. Det var avgjørelsen etter etter at Sør Sudan fikk sin selvstendighet.

– Vi bygget opp to leire inne i fjellene i Kordofan i Sør Sudan, forteller Stein.

Han må hente sitt velbrukte kart og vise hvor dette er i verden. Et annet kart viser alle veiene han kjørte, og han har sannelig vært på kryss og tvers.

Disse leirene måtte bygges helt fra bunnen, ved å forhandle lokalt om grunn, måle opp i landskapet, handle inn materialer og tilsette lokale folk, og så selve byggingen.

– Vi utviklet en enkel rammekonstruksjon som vi støpte ned i en såle og la bølgeblikk-tak over. Enkelt og materialbesparende. 18 slike shelters satte vi opp, og to sanitærbygg av blokker. Byggeblokker kjøpte vi lokalt av noen kvinner som hadde en liten virksomhet med å produsere og selge slike støpte blokker. Vi fikk også UNICEF til å bore to borehull inne i leiren, som også ble benyttet av lokalbefolkningen i området.

Stein hadde både kristne og muslimer i arbeid.

– Det var mye arbeid, så vi jobba 7 dager i uka. De kristne hadde fri på søndag, og muslimene fri fredag. Så det var praktisk. Her gikk arbeidet for fullt hver dag hele uka gjennom. Det siste jeg gjorde var å sveise ferdig porten selv, da leirbyggingen var fullført.



Unge gutter transporterer vann i for salg. Darfur.

– Jeg må si det var en tankevekker da jeg skulle lage lønningslister, fullt teknisk oppdatert som jeg var, med computer og batteridreven printer i bilen, må vite. Her hadde jeg altså en kjerne med spreke karer fra 20 års alder til middelaldrende, i arbeid, som sto på som bare det, alt fra ungkarer til etablerte familiefedre. Av disse 33 hardtarbeidende, voksne mannfolka var det kun to stykker som kunne kvittere med signatur på lønningslista, resten var analfabeter. Det forteller litt om behovet for utdanning.

Den siste jobben Stein hadde ute før han ble pensjonert, var 4 måneder for KN i Libanon, også der med internt fordrevne, i dette tilfelle muslimere.

#### I WANT TO BE LIKE YOU

– En kan like det eller ikke, men svært mange afrikanere har som mål «to be like you» som Mr. Johnsen sa. Han var materialforvalter på yrkesskolen i Uganda, og før jeg reiste hjem, hjalp jeg ham med noen adresser, papir og kovolutter og slikt. Han ville prøve å komme seg ut for å få utdanning, og «be like you». Ei stund etter at vi var kommet hjem til Norge, fikk jeg telefon fram ham, tidlig en morgen. Da hadde han kommet seg til Amerika, fått seg husmalerjobb og en bil, og studerte økonomi. Han hadde fått en donasjon fra en kanadisk organisasjon, og Steins telefonnummer hadde han notert seg fra en adresselapp på Margretes koffert. Nå ringte han for å fortelle hvordan han hadde lykket i «be like you»-prosjektet sitt. Jeg hadde anbefalt ham at det var én ting han måtte prøve å unngå, og det var å skaffe seg en haug med unger, slik det var vanlig i Afrika, hvor det å ha mange barn var ensbetydende med en sikret alderdom. I vesten hadde de fleste familier ikke mer enn to til tre barn. Da kom det så karslig: «I have done familyplanning!»

– Er det et mål, at de skal bli som oss, Stein?

– Nei, det er ikke det, men det er vanskelig å få dem fra. For mange er det det store målet, å bli som den hvite mann, bli rik, kunne leve det samme

livet som den hvite mann. For den hvite mann er alt mulig, tror mange. Det ønsker de også oppnå.

– Det samfunnet som vi møtte i Sør-Sudan i 1984, det finnes ikke mer. De er blitt materialistiske som oss, etter hvert.

– Jeg kan godt forstå flyktninger som vil komme seg nordover. De sitter ute bushen og ser satelitt-tv med bilder fra den vestlige verden med en usannsynlig rikdom. Dit vil de også, og mange tror jo de kommer til himmelen.

– Men du vil motsatt vei?

– Ja, det er på en måte sånn...

– Er det trekk av den afrikanske kulturen, levesettet som vi med fordel kunne eller burde ta lærdom av?

– Noe, blant annet måten de behandler og tar vare på de eldre, i alle fall slik det er på landsbygda. I de store byene er nok forholdene mer som her. Husker jeg besøkte en familie ute på landsbygda i Uganda. Der fant jeg hele familien, i flere generasjoner, samlet utenfor huset, og i sentrum satt gamlemor, halvblind og mett av dage. Alle sammen, alle generasjonene, var opp-tatt av at hun skulle ha det bra. Hun var nummer én i familien, som den eldste. Der har vi noe å lære. Ikke bare om respekten, men også om samholdet og fellesskapet. Ja, våre gamle har det greit materielt, men de har ikke det som denne gamle mora hadde, avslutter Stein, nok en gang litt blank i blikket.

Vi rusler ut i hagestua hvor han har samlet en del jaktminner og gjenstander fra Afrika. Straks er han i full gang med å fortelle nye historier, om et liv ute i bushen, rundt bålet etter jakten, om stillheten og lydene, fellesskap og vennskap. Joda, han har fått syken, og blir nok ikke kvitt den; Afrika-syken. •



Stein har enda mye på hjertet, men det må bli til memoarboken han har begynt på.